

Vastgesteld verslag

Betreft

Nationaal Beraad Digitale Overheid

Vergaderdatum en -tijd

19 september 2016, 15.00-17.00

Deelnemers

Bas Eenhoorn (Digicommissaris, voorzitter), Hans van der Stelt (Bureau Digicommissaris), Bernard ter Haar (SZW), Hanneke Schuiling (Fin), Bertholt Leeftink (EZ), Jan van den Bos (I&M), Gea van Craaikamp (VWS), Simone Roos (BZK), Marjan Hammersma (OCW), John Liestro (Def), Ronald van Roeden (BZ), Michiel Boots (AZ), Hans Blokpoel (Manifestgroep), Claudia Zuiderwijk (Manifestgroep), Aginus Kalis (Klein Lef), Jantine Kriens (VNG), Henry Meijdam (IPO), Albert Vermuë (UvW) en Dorien van den Berg (Bureau Digicommissaris/verslag)

Afwezige deelnemers

Ronald Barendse (V&J), Cees Oudshoorn (VNO/NCW)

Contactpersoon

Dorien van den Berg
dorien.berg@digicommissaris.nl

Datum

19-09-2016

Kenmerk

-

Bijlagen

2

1) Opening en mededelingen

De Digicommissaris opent de vergadering. Hij heet in het bijzonder de nieuwe leden welkom: Aginus Kalis (CIBG) neemt namens Klein Lef de plaats over van Gerdine Keijzer en Jan van den Bos (I&M) neemt de plaats over van Peter Heij en zal, indien aan de orde, ook namens de inspecties inbreng hebben.

Gea van Craaikamp (pSG VWS) vervangt vandaag André van der Zande.

Ronald Barendse heeft zich afgemeld, maar heeft schriftelijk input geleverd en Cees Oudshoorn is verhinderd. Tot slot wordt gemeld dat Marjan Hammersma later zal aanschuiven.

Stand van zaken duurzame financieringsafspraken

Hans van der Stelt licht toe dat in navolging van het akkoord van de Ministerraad van 8 juli 2016 op de uitgangspunten voor de Duurzame Financieringsafspraken, deze uitgangspunten onder regie van de Digicommissaris worden uitgewerkt. Er worden botsproeven gedaan (SBR, berichtenbox, eID en later ook basisregistraties) en er zal een onafhankelijk onderzoek worden gedaan naar verschillende manieren om het doorbelasten volgens het profijtbeginsel daadwerkelijk vorm te geven. De ADR zal worden gevraagd dit onderzoek uit te voeren. Eén en ander zal volgend Nationaal Beraad worden geagendeerd en worden voorbereid door de kerngroep en de werkgroep.

Stand van zaken berichtenvoorziening

Simone Roos en Hans Blokpoel gaan in op de stand van zaken berichtenvoorziening. Op vrijdag 8 juli 2016 heeft de Ministerraad ook ingestemd met het Voorstel tot Vernieuwing Berich-

tenvoorziening (GLOBE). Om dit vorm te geven is gezocht naar een trekker hiervoor die vanuit het gebruikersperspectief richting kan geven aan het programma. Hans Blokpoel is gevraagd deze rol en de rol van voorzitter van de stuurgroep in te vullen onder de ministeriële verantwoordelijkheid van de minister van BZK.

Binnen het programma Vernieuwing Berichtenvoorziening wordt ervoor gekozen om te werken binnen drie sporen.

1. De vernieuwing van de oude berichtenbox (GEB) door de nieuwe berichtenvoorziening (GLOBE). Dit is de inrichting van en migratie naar een nieuwe generieke berichtenvoorziening.
2. De middellange toekomst van deze nieuwe berichtenvoorziening.
3. Als derde spoor zal gekeken worden naar de overheidsbrede interactiestrategie.

Tussenrapportages en principiële kwesties zullen worden voorgelegd aan het Nationaal Beraad en waar nodig via de MCDO aan de Ministerraad.

Op de vraag of ook wordt gekeken naar de behoeften van kleine uitvoeringsorganisaties wordt bevestigend geantwoord. Er wordt gekeken naar één voorziening voor breed gebruik en -binnen spoor 2- naar de mogelijkheid van een stelsel van berichtenvoorzieningen met één gezicht voor burgers en bedrijven. Dit sluit aan bij de behoeften van kleinere gebruikers.

Studiegroep Informatiesamenleving

Simone Roos meldt dat er onder voorzitterschap van SG BZK de Studiegroep Informatiesamenleving is opgericht. De Studiegroep werkt aan het concretiseren van de visie op de rol van de overheid in de informatiesamenleving. Het gaat hierbij om thema's als infrastructuur, dienstverlening en de bijhorende noodzakelijke financiering en governance.

De Studiegroep bestaat uit leden vanuit het publieke domein, maar ook vanuit de private sector. De opdracht voor de Studiegroep moet worden vastgesteld door de Ministerraad. Simone Roos stelt voor om volgend Nationaal Beraad de opdracht te agenderen in het Nationaal Beraad en geeft aan graag ook over deze onderwerpen met de leden van het Nationaal Beraad het gesprek te willen voeren.

2) Conceptverslag 14 juni 2016

Het conceptverslag van 14 juni 2016 wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

Op 14 juni is besloten over de onderuitputting Aanvullende Post 2016. Nu ligt een nagekomen claim voor van BZK en EZ om 500.000 euro toe te kennen aan Veilig Digitaal Communiseren. Dit voorstel draagt bij aan de informatieveiligheid in het kader van ongestructureerde e-mailuitwisselingen via besloten overheidsnetwerken (Diginetwerk). Voorgesteld wordt dit uit de restant onderuitputting 2016 toe te kennen. De regieraad Interconnectiviteit heeft hier positief over geadviseerd.

Het Nationaal Beraad besluit in te stemmen met het voorstel.

3) Contouren Digiprogramma 2017/2018

De Digicommissaris geeft aan dat het Digiprogramma jaarlijks wordt geactualiseerd. Hier ligt een aantal tussenresultaten voor. Deze wil hij graag bespreken zodat deze input kan worden meegenomen in de verdere uitwerking. Op 15 november 2016 ligt dan het gehele Digiprogramma voor ter doorgeleiding naar de MCDO en uiteindelijk ter verzending naar de Tweede Kamer. Ten aanzien van de clusterplannen geeft hij tot slot aan dat het de intentie is deze sluitend voor te leggen in de volgende vergadering. Dit zal niet gemakkelijk zijn, maar is wel het streven.

De volgende opmerkingen worden meegegeven voor de volgende versie van de stukken:

- Er is behoefte aan een paragraaf over de financieringsproblematiek in relatie ook tot de governance. Graag hier aandacht aan besteden in het Digiprogramma en ook voorafgaand aan de volgende vergadering alvast afstemmen.
- Het pleidooi voor één politiek verantwoordelijke lijkt meer geschikt voor opname in het (persoonlijke) voorwoord van de Digicommissaris. Het belang van één overheid in de informatiesamenleving wordt echter steeds groter.
- De feiten en cijfers moeten voldoende met de achterbannen zijn afgestemd. Deze worden nu niet herkend. Betrek hierbij de FEZ afdelingen van de uitvoeringsorganisaties.
- De passage over de relatie tussen sectoren en de GDI kan positiever worden geformuleerd. Meer in termen van eisen waaraan de GDI moet voldoen zoals internationale standaarden. Een nieuw tekstvoorstel wordt afgestemd.
- Er wordt verzocht meer aandacht te geven aan de mensen die niet meekomen in de digitale wereld.
- Bundeling van middelen kan bij volgend kabinet maar dit betekent niet dat ook met groei kan worden omgegaan. Dit moet bij de uitwerking van de duurzame financieringsafspraken worden betrokken.
- "Mens centraal" geeft te weinig het belang van bedrijven weer. Ook professionals lijken zo buiten beschouwing te blijven, terwijl zij ook een belangrijke rol hebben. De suggestie wordt gedaan om in plaats van de term "mens centraal" de term "gebruiker centraal" te hanteren.
- Het Digiprogramma moet realistisch zijn: de ambities en plannen moeten haalbaar zijn, zowel inhoudelijk als financieel.

De opmerkingen zullen worden verwerkt en teksten zullen worden afgestemd.

De vraag wordt gesteld hoe het Digiprogramma en de Studiegroep Informatiesamenleving zich tot elkaar verhouden. Het Digiprogramma richt zich op de GDI binnen een wat breder kader in termen van waar het naar toegaat. De Studiegroep richt zich juist op het bredere plaatje van de informatiesamenleving. Er is dus een raakvlak, maar geen volledige overlap.

4) Stand van zaken eID

Simone Roos licht toe dat in de Ministerraad van 8 juli jl. de brief Impuls eID is vastgesteld. Deze is op 25 augustus jl. naar de Tweede Kamer verstuurd. Verder is er een CIO oordeel van de CIO BZK opgesteld, een gateway review gehouden en een rapport van de Algemene Rekenkamer gepubliceerd. Op 29 september is er bovendien een AO over eID. Kortom, er gebeurt veel op het gebied van eID.

Er ligt ter kennisname een concept Realisatie- en Invoeringsplan voor. Deze wordt volgende week in de DG stuurgroep vastgesteld. De DG stuurgroep stuurt op eID, maar grote wijzigingen zullen aan het Nationaal Beraad worden voorgelegd ter doorgeleiding aan de Ministerraad. Jantine Kriens zal ook gaan deelnemen aan de stuurgroep namens de medeoverheden.

Op de vraag wat er over twee jaar gereed is, is het antwoord dat er dan een stelsel staat, dat wettelijk is verankerd, met toezicht en een publiek middel hoog. Volgend jaar komt DigiD substantieel beschikbaar.

5) Wetgeving GDI

Simone Roos leidt het onderwerp in. Zij geeft aan dat op 4 december 2015 de uitgangspuntenbrief wet GDI is vastgesteld en naar de Tweede Kamer is verzonden. Het afgelopen jaar is intensief samengewerkt met alle overheidsorganisaties in de toetsgroep. Het wetstraject heeft enige vertraging opgelopen, terwijl een onderwerp als eID op het kritieke pad ligt. Nu wordt gezocht naar een pragmatische manier om toch tempo te maken. Voorgesteld wordt

om met een afgeslankte eerste tranche te beginnen waarin de onvermijdelijkheden worden geregeld. Het gaat dan met name om zaken die nodig zijn voor eID (eID, toezicht en financiering). De toetsgroep heeft hier nog de onderwerpen informatiebeveiliging en standaarden aan toegevoegd. Of het Nationaal Beraad dit nodig vindt, legt men graag aan het Nationaal Beraad voor.

John Newton en Barbera Velkamp geven een presentatie waarbij zij ingaan op de noodzaak van wetgeving, wat is afgesproken in de uitgangspuntenbrief, de eerste tranche zoals oorspronkelijk voorzien was en de eerste tranche in afgeslankte vorm. De presentatie wordt bijgevoegd bij het verslag.

De door het kabinet vastgestelde en met de Tweede Kamer gewisselde uitgangspunten van de wet GDI staan niet ter discussie. Er is ook overeenstemming onder de leden van het Nationaal Beraad dat het regelen van de wettelijke grondslag van eID hoge prioriteit heeft.

De discussie die wordt gevoerd richt zich op een aantal zaken:

- De wens van meerdere leden om de wetgeving zo beperkt mogelijk te houden en alleen *dat* te regelen wat echt juridisch nodig is. Er bestaat bij sommige leden het gevoel dat wetgeving stollend werkt. Anderen geven juist aan ervaringen te hebben waarbij wetgeving juist het aansluiten op en het gebruik van digitale voorzieningen vooruit heeft geholpen.
- Het belang van wetgeving om rechtszekerheid en rechtsbescherming voor burgers en bedrijven te regelen. De focus ligt nu nog vaak op wat goed is voor het primair proces van overheidsorganisaties, maar keert om naar een focus naar wat van belang is voor burgers, bedrijven en instellingen die met overheden, niet zelden in ketens en netwerken, van doen hebben.
- De noodzaak van een kaderwet. De vraag wordt opgeworpen of er echt een kaderwet nodig is en of dit niet in sectorale wetten kan worden geregeld. De Raad van State heeft echter een aantal keer sectorale regelgeving goedgekeurd uitgaande van de toezegging dat er een wet GDI komt waarin noodzakelijke wetgeving in samenhang wordt geregeld. Bovendien is aan de Tweede Kamer een kaderwet toegezegd conform de uitgangspuntenbrief.
- De vraag of de wet wel in tranches kan worden opgedeeld en of de Raad van State niet de wet als geheel wil bezien. Naar mening van de juristen is dit mogelijk. Er moet bij de eerste tranche wel een doorkijkje worden gegeven naar de volgende tranche(s). Besproken wordt dat het van belang is bij dit doorkijkje ruimte te houden voor een scherpe discussie wat er nog meer geregeld moet worden per wet en dat ook helder moet zijn dat door de snelheid waarmee zaken veranderen in de digitale wereld, er mogelijk andere zaken nodig zijn dan men nu kan voorzien.
- Door verschillende leden wordt aangegeven dat het regelen van informatiebeveiliging in den brede, waarbij de minister van BZK de bevoegdheid krijgt eisen aan ICT systemen te stellen, te ver gaat. Dit leidt tot veel discussies en zal dus ook niet bijdragen aan het verhogen van het tempo.
- Wat er rond standaarden wettelijk geregeld moet worden. Het gaat om het opnemen van de bevoegdheid van de minister van BZK om bepaalde standaarden aan te wijzen voor verplichte toepassing. Dit gaat verder dan de "pas toe of leg uit"-lijst. Met de juiste spelregels is hier breed draagvlak voor.

Geconcludeerd wordt dat:

- 1) de uitgangspunten van de wet GDI niet ter discussie staan.
- 2) de wettelijke grondslag voor eID zo snel mogelijk moet worden geregeld.
- 3) gezocht moet worden naar een balans tussen wat bij wet geregeld moet worden en ruimte geven aan sectoren en hun uitvoeringsorganisaties om zaken organisch te (la-ten) ontwikkelen.
- 4) verder wordt gegaan met de (kader)wet GDI zoals toegezegd aan de Tweede Kamer, maar dat wordt gekeken of de term tranches kan worden losgelaten en dat in de

Memorie van Toelichting kan worden benadrukt dat de ontwikkelingen in de informatiesamenleving snel gaan en mogelijk ook om herziening van wetgeving vragen.

- 5) informatiebeveiliging, breder dan wat nodig is voor eID, niet in de eerste tranche zal worden opgenomen.
- 6) de bevoegdheid van Minister BZK om voorstellen te doen voor verplichte toepassing van (open) standaarden voor de uitwisselbaarheid tussen verschillende ICT-systemen zal worden opgenomen in de afgeslankte eerste tranche.

6) Monitor GDI

Er is een monitor GDI opgesteld (peildatum 31 december 2015). Hierop is een analyse gemaakt door BZK, EZ en Bureau Digicommissaris. Het Nationaal Beraad wordt gevraagd op de uitkomsten hiervan te sturen. De monitor wordt in november aan de Tweede Kamer gezonden met de voortgangsbrief Digitaal 2017.

Opgemerkt wordt dat de monitor is nu erg cijfermatig is en een wat meer diepgaande analyse naar waarom partijen wel of niet aansluiten wenselijk is.

Simone Roos geeft aan dat er een sessie wordt georganiseerd door BZK, EZ en Bureau Digicommissaris om meer inzicht te krijgen in het potentieel van de voorzieningen.

7) Standaardisatie

Het Nationaal Beraad besluit tot het opnemen van de standaarden STARTTLS en DANE op de 'pas toe en leg uit' lijst.

8) Rondvraag

Hans Blokpoel brengt een aantal uitspraken van de Raad van State onder de aandacht over basisregistraties waaruit blijkt dat overheden zich niet zonder meer mogen verlaten op de gegevens uit de registraties en geacht worden deze zelf te toetsen. Dit speelt onder meer bij BAG. Dit druist in tegen het doel en de functie van de basisregistraties. Hij verzoekt Bureau Digicommissaris om de implicaties hiervan in kaart te brengen. Dit wordt toegezegd.

Albert Vermuë geeft aan dat bij de uitgang een aantal exemplaren van het Digikompas liggen voor geïnteresseerden.